

Úgy absztrakt, hogy figurális

Beszélgetés Ezer Ákossal

JANKÓ JUDIT

Künstlerhaus, Halle für Kunst & Medien, Graz, 2019. VI. 28. – IX. 5.

Június végétől látható a grazi Künstlerhausban Ezer Ákos első önálló intézményi kiállítása, mely egyben lezárása az *Abstract Hungary* egy éven át tartó eseménysorozatának. Ezer Ákos 2014-ben végzett a Képzőművészeti Egyetemen, jelenleg az Art+Text galéria művészkörébe tartozik. 2016-ban K&H művészeti ösztöndíjas volt, 2017-ben rajta volt a Leopold Bloom-díj short listjén, 2018 januárjában pedig elnyerte az Esterházy Művészeti Díjat. Festményei, amelyek „úgy absztraktak, hogy közben figurálisak”, az absztrakcióról és annak napjaink művészetében betöltött szerepéről folyó diskurzus lezárásai. A művésszel beszélgettünk.

Az *Abstract Hungary* megmutatta, hogy Magyarországon milyen mély gyökerei vannak az absztrakt tendenciáknak, de legnagyobb erőnye mégis az volt, hogy egy fontos helyszínen, egy időben léphetett színre egy új generáció. Ráadásul úgy, hogy nem hiányoztak az előképek, az ipartervesek és a középgeneráció sem, ahová kötni lehetett az új nézőpontokat. Fenyvesi Áron és Sandro Droschl válogatta anyagot, amelyet szerencsés módon egy katalógus is megörökít, igaz, már a tárlat bezárása utáni megjelenéssel. Ezer Ákos június 28-án nyíló önálló kiállítása az *Abstract Hungary*, „kódjaként” is felfogható, és akkor is az absztrakt kiállítások sorába tartozik, ha portrékat vonultat fel.

Minek köszönhető a grazi kiállítás, talán az Esterházy-díjnak?

EZER ÁKOS: A díj önmagában nem járt kiállítási lehetőséggel, de közvetetten mégis ennek köszönhetem, hogy a grazi Künstlerhaus, Halle für Kunst & Medien (KM-) igazgatójának, Sandro Droschnak a látókörébe kerültem. Már az *Abstract Hungary* kapcsán kiderült, hogy kifejezetten érdeklik a fiatal generáció iránt, a kortárs magyar absztrakt tendenciákat szerette volna beemelni a nemzetközi áramlatokba. Most az absztrakt művészetnek megint van egy erős

felfutása, és ilyenkor mindig kapcsolódik hozzá az a gondolat, hogy ez valahogy máshol is könnyebben értekezhető, átjárható irányzat.

A kiállítás helyszíne az európai szinten elég rangos, 1952-ben alapított Kunsthalle, mely 2013-ban teljes körű felújításon esett át, és Ausztria egyik legszebb kiállítóhelye lett. Igazgatóként és kurátorként Sandro Droschl újított programján is: nyitott, kísérletező attitűd, a közönséget bevonó programok, új műfajok, új irányok felé fordulás jellemzi, miközben szeretné ezeket a hagyományosabb művészettel párbeszédbe állítani, illetve a regionális művészetet és a nemzetközi irányokat egyaránt megjeleníteni. Újmédiás művészeket is bevont a programba, a kiállításom előtt egy erőteljesen politikai jellegű tárlat volt látható, gyakoriak a performanszestek, vetítések, a ház falain kívülre is elhelyeznek műtárgyakat, hogy az arra járók figyelmét felkeltsék. Az *Abstract Hungary* idején Kaszás Tamás szoborinstallációja volt kint.

A kiállítótér kétszintes, az alagsorban egy oszlopcsarnok nehezíti az installálást. Először megijedtem, amikor megtudtam, hogy az oszlopokra kerülnek ki a képek, aztán önmagam megnyugtatóra lemondelleztem a teret, és kiderült, remekül működik, sőt az ajtóból belépve, abból a nézőpontból nagyon-nagyon erősnek érzem. Ez a lenti tér azokra a megnövelt portrékra lett hangolva, melyeket 2018 óta készítek. Nem konkrét embereket ábrázolnak, ezeket teljes mértékben ugyanúgy absztrakt művekként fogom fel, mint

Fotó: A művész és az Art+Text Budapest, Jövöltábor

EZER ÁKOS: *Belégzés*, 2019, olaj, vászon, 160×135 cm

korábbi sorozatomat, az eleső figurákat vagy azokat a kis méretű képeimet, ahol nagy mennyiségű festéket pakolok föl a vászonra, és a kialakuló atmoszférában, különböző asszociációk hatására elhelyezem a figurákat. Ezeknél a portréknál valami hasonló történik. A geometrikus elrendezés állandó elem nálam, élénk színgradiensek uralják a teret. Engem mindig ezek foglalkoztattak. Kezdetben, amikor az egyetemen csendéleteket festettem, a fémfületeket próbáltam így megoldozni. Mielőtt elkezdtem figurális festéssel foglalkozni, az utcán lévő jelenetek, az autók ablakán tükröződő felületek, reklámlapok átmeneteit ragadtam ki, és fehér térben ábrázoltam azokat. Most ugyanez a nézőpont jön vissza, de nem térelemként, hanem egy alak részeként.

Miért nem festesz valódi portrékat, illetve miért kellene emberek, ha csak tárgyak? Miként lehet absztrakt egy figurális kép?

fotó: A művész és az Art+Text Budapest: Ióvöltábol

EZER ÁKOS: *Mágus*, 2018, olaj, vászon, 150x130 cm

E. Á.: Nincs rá szükségem, hogy valódi embereket fessek. Rajzolóskor és festéskor minden olyan valóságem, amibe beleütközöm – legyen az fotó vagy látvány –, zavarni kezd, megosztja a figyelmemet. Szeretek kettesben lenni a vászonnal, és csak arra figyelni, ami ott megjelenik, kizárólag az ott történő dolgokra reagálni. Asszociatív módon alkotok, sosincs vázlat. Előfordult már, hogy valamit megfestettem kis méretben a szokásos asszociatív folyamat alapján, s a végén azt éreztem, nagy méretért kiált. Megcsináltam ugyan, de változtatásokkal, mert egy idő után már nem nézegetek félre a „mintára”, akkor már a nagy méretű vászonnal vagyok kettesben.

Festészeti nézőpontból mindegy, hogy egy emberi fej vagy tárgy van a képen. A fejképnél például az érdekelt, hogy mi lesz, ha ebben a speciális rövidülésben, hátulról (mert ez egy hátrafelé döntött fej) figyelem meg a formákat. Utána persze, amikor már benne vagyok a festés folyamatában, kavarnak a gondolataim, és valószínűleg ennek van

a munkára kivetülése. Ezalatt a kavargó, jövő-menő, felvillanó gondolatok, asszociációk (ezek vonatkozhatnak a személyes kapcsolataimra vagy a velem történt hétköznapi eseményekre, hírekre, filmekre) alakíthatják, átformálhatják ugyan a munkákat, de nem festem bele közvetlenül őket a képbe.

Ha már portrékról beszélünk, hogy állsz az önarcképpel mint festészeti műfajjal – akár mint ars poeticával vagy egotrippel?

E. Á.: Számomra valamilyen szinten minden festmény önarckép, de ezt én önreflexiónak nevezném. Gyakran előfordul, ha egy képre kezeket kell festeni, hogy a sajátomat használom modellnek, és megnézem milyen szögben állna az az ujj. Saját magamnak referenciaként tudok működni, de ez az életünk minden területén így van.

Engem most inkább a léptékek érdekelnek. A kéz példájánál maradva, inkább az elvrendszer izgat, azt figyelem meg, ami alapján a csukló működik, és nem arra fókuszálok, hogy visszaadjam, a bőröm

miként gyűrődik, milyen színű vagy milyen felületű. Egyszerűen szólva: absztrakt indíttatású festő vagyok, de az eszköz, amit használok, az a figurális művészet.

Miért téged választott ki Sandro Droschl? Mondott erről valamit neked?

E. Á.: Egyfajta magyaros hangulatot véltem felfedezni a képeimben, ahogy az *Abstract Hungary* anyagában is ezt látta, ezt kereste, ez volt a váltogatási szempontja. Valami magyar íz. Külföldön több embertől hallottam már ezt, hogy a képeimnek van egy lokális íze. Meglepett, de ez gyakori visszajelzés.

Az installálás előtt beszélgettünk Sandro Droschlal, hogy úgy képzeli el ezt a teret, ahová a festményeim kerülnek, hogy abban egy fiktív közösség tagjait vonultatjuk fel, akik elnéznek egymás mellett, kerülik a tekintetváltást. Egymás közelében hangszélyosabbá válnak a rejtett

fotó: A művész és az Art+Text Budapest, jövőtől

EZER ÁKOS: *Felhőfűjő*, 2019, olaj, vászon, 150×130 cm

interakciók, miközben elkerülik a közvetlen érintkezést. Droschl azt emelte ki, hogy a figurák „eltekintése” fogta meg, valamint a képek keserűessége, az ahogy könnyedén megtörténnek a valójában tragikus dolgok. Úgy fogalmazott, hogy a kiállításom annak az egyéves ciklusnak a záróeseménye, amely Magyarország absztrakt festészetét járta körül. A finisszázsra jelenik meg az *Abstract Hungary* katalógusa, és annak bővítménye lesz az én kiállítási anyagom, kiegészülve Zsikla Mónika szövegével.

Mennyire ismered az osztrák szcénát, a közeget, melyben most bemutatkozol?

E. Á.: Egyes alkotókat ismerek, de az egészet kevésbé. A német újfestészetet valamivel jobban, és azzal nagyon is szimpatizálok. Münchenben volt egy galériám, a Tanja Pol Galéria, de sajnos múlt

időben kell beszélni róla, mert a legutolsó, a közepes méretű galériákat sújtó bezárási hullámmal befejezte tevékenységét. Sajnos rövidre sikerült a közös munka, két-három év volt csupán, pedig nagyon ígéretesen indult. Két kiállításom is volt nála, nagy lehetőségnek éltém meg, megforgatta a nevemet a nemzetközi szinten, ahová betörni vonzó perspektíva lenne. 2018 végén Berlinben az Art+Text és a Tanja Pol közös standon állította ki a munkáimat.

Keresed másfelé is a külföldi lehetőségeket?

E. Á.: Fontosnak tartom, hogy a nemzetközi szinten is jelen legyek. Részt vettem egy csoportos kiállításon Londonban a Beers Galériában a *Contemporary Visions* című pályázaton, amely hozott érdeklődőket is. Mostanában sok olyan lehetőség jött szembe, hogy pénzdíjas pályázatokra, magas részvételi díjért be lehet adni munkát. Itt hamar bekapcsol bennem

valami lélektani gát. Gyakorlatilag a művészek dobják össze a nyertes díját, és azt gondolom, ha a művészeknek kell összeadni a galéria működésére valót, akkor ott sem eladás, sem hozzáadott galériás érték nincs igazán. Szerencsére nem csak ezekkel találkozom.

Az „artists run space”-ügyekben például jobban hiszek, szakmailag jobban is figyelnek rájuk. Amikor művészek válogatnak művészeket, hozzáértéssel teszik, nem kötik őket olyan körülmények, mint a galeristákat, akik lehet, hogy régóta dolgoznak egy művésszel, ezért nem adhatják fel velük a közös munkát, pedig már nem is annyira aktuálisak a melóik. Ebben nemcsak az van, hogy szegény művész éhen hal, hanem a gyűjtők felé sem engedheti meg magának egy galéria a visszalépést, hiszen azután hogyan foglaljon állást egy művész minősége tekintetében. A nonprofit és „artists run”-helyek fűgében tudnak reagálni a változásokra.

Ma már galéria nélkül is több lehetőség van, az Instagram elsődleges tájékozási pont lett. Élsz a közösségi média eszköztárával?

fotó: A művész és az Art+Text Budapest, jövőtől

EZER ÁKOS: *Elveszve*, 2019, olaj, vászon, 40×30 cm

fotó: A művész és az Art+Text Budapest irodájából

EZER ÁKOS: *Pitypang*, 2017, olaj, vászon, 167×201 cm

E. Á.: Igen. Arra is nagyon alkalmas a felület, hogy belelássak külföldi intézmények működésébe. A múltkor végigkövettem egy kiállítás létrejöttét Kanadában, a képek bepakolásától a megnyitőig dokumentálták az eseményeket. Viszonylag elvonultan, nem Budapesten, hanem vidéken élek és dolgozom, az Instagramon keresztül benne tudok lenni a kortárs vérkeringésben. Elég sok érdeklődés, kérdés megtalál ezen a platformon keresztül, ha csak a töredéke valósul is meg, az már jó. Egy jó profil, egy jó portfólió az Instagramon meg tud szaladni, meg tudják osztani különböző, művészettel foglalkozó emberek. A Juxtapozon rólam megjelent nagy anyagot is ennek köszönhetem. Rám talált az a művészeti újságíró, aki a műterem-látogatások rovatba ír, és úgy csináltunk egy anyagot, hogy a műtermi találkozás

csak virtuálisan történt meg. Nekem nagyon jól jött nézettség, megosztás és ismertség tekintetében.

Most miket festetsz? Készülsz itthoni tárlatra?

E. Á.: Még ez a sorozat bőven bennem van. Egyébként nem tervezek sokat előre. Megfestettem ezt a témát még magamhoz képest is nagy méretben, 2,5×2,5 méteres nagyságban. A 150×120-as vásznakhoz képest ez sokkal nagyobb. Érdekel, hogy meddig lehet egy témának a határait feszegetni. Kiállításokról, tervekről nem szívesen beszélek előre, ki tudja, mi valósul meg. Sok a bizonytalanság, ez korábban rettentően zavart, de mára megszoktam, hogy így működnek a dolgok. A grazi kiállítás időpontja is többször módosult, láttam, másutt is rugalmasan kezelik az időpontokat. Ha valaki bejelentkezik egy kiállítással kapcsolatban, vagy elindul egy ötlet, akár másfél-két év

is eltelhet, mire összeáll a projekt. Nem tudom, mi lesz a következő kiállítási lehetőség, a műterem-látogatások elől persze nem zárkózom el, de azok közé a festők közé tartozom, akik nem szeretik megmutatni a műveket a születésük folyamatában. Huszonhárom másik kép között nem tud úgy működni egy műtárgy, mint két-három munka együtt a falon.

Egyszer azt nyilatkoztad, hogy a múzeumba kerülés a célod.

E. Á.: Azt értettem alatta, hogy hosszú távú és időtálló művészetet szeretnék csinálni. Szeretem a nagy léptékeket, ezek múzeumi térben jól mutatnak, és sikerként élném meg, ha a képem bekerülhetne olyan munkák közé egy múzeumba, melyeket én is csodáltam korábban.